

Esad Zgodi : POLITI KA METEOROLOGIJA : ULOGA ATMOSFERE U
POLITICI. Sarajevo : NUBBiH, 2007. Osvrt na knjigu

Esad Zgodic: POLITICAL METEOROLOGY: ROLE OF ATMOSPHERE IN
POLITICS . Sarajevo : NULBiH, 2007. Book Review

Prof. dr. Emina Ke o – Isakovi

Fakultet političkih nauka / Faculty of Political Sciences

71000 Sarajevo

Prof. dr. Esad Zgodi u našoj akademskoj javnosti dobro je i poznat i priznat autor, nastavnik i pedagog, autor brojnih knjiga, studija, eseja, rasprava, osvrti, cijenjeni i javni radnik i kulturni djelatnik, čije ime je poznato u cijeloj zemlji, ali i van granica naše države. Njegove dosadašnje knjige, članci i studije odavno su već prešle granice lokalnog miljea i nije potrebno previše govoriti o autoru koji je nadasve velikim radom i talentom autor kojeg ne treba trenutno upoznavati. Akademski javnost je u posljednjim godinama bila obradovana gotovo svake godine sa ponekim vrijednim djelom autora prof. dr. Zgodića i to uvijek posebno nadahnutim i posebno novim i rukopisima i naučnim mišljenjima i promatranjima problematike iz oblasti filozofije, sociologije i društvene misli uopće. Svaki njegov rukopis, iako tematizira na prvi pogled i poznate i spoznate probleme, zapravo je novum, nov pogled na probleme, novi uklanjanje naučnih mišljenja, uvijek zanimljiv i uvijek dovoljno provokativan da nam ne dozvoljava da ostanemo ravnodušni i intelektualno sterilni, nego nas uvlači u svoj naučni, svoj krug mišljenja, provocira i izaziva, rekli bismo. Tako jednostavno. Te provokacije su intelektualne provokacije posebne vrste, teško uporedive sa nekim sličnim u našem misaonom okruženju.

Tako je upravo i sa ovim rukopisom koji je pred nama – Politika meteorologija – Uloga atmosfere u politici! Provokacija naslova i provokacija teksta počinje od prvih stranica i prvih podnaslova – Uvodna meliorizacija, meteorologija, Politika atmosfera, Obećanja kao političke padavine, Demagogija kao politička magla, Politički vjetrovi i, za kraj, Ekstremna atmosfera! Čini se da su samo ovi naslovi sami po sebi provokacija da knjiga bude čitana i iščitana do kraja! Autor nas polahko provodi kroz različite kulturno-historijske miljee – od kineske kosmologije, preko grčkih filozofa, islamske filozofije do bosanskog ekskurzusa kod Mustafe Bošnjaka Muhlisija i Ive Pilara. Ljepota ovog rukopisa jeste u lahkosti i te „intelektualne šetnje“ kroz različite civilizacije, kulture, vrijeme, pa do spajanja misli i stvari za koje bismo na prvi pogled, naviknuti na evropocentrični pogled na društveno mišljenje, rekli da je nespojivo (Hipokrit - Muhlisi ili Pilar...). Ponekad se čini da i ita oca pogledaju neke meteorološki pojave kao grom ili poplava kada počinje čitati nešto što je na prvi pogled nespojivo. Ali, kad izdržite taj meteo-šok autora Zgodića, onda iza analize svih vremenskih nepogoda i velikih filozofa čovječanstva, otkrivajte uvijek novu misao autora koji vam osvjetljava ponovo i nekog čak novog Hegela! I tu je ta ljepota stila autora Zgodića - da analizira, polemizira, filozofira, kritizira, oponira i da nas dovede do tla na kojem on suvereno određuje misaone koordinate onih misli i stvari za koje smo vjerovali da su apsolutno izanalizirani i postavljeni u određene misaone koordinate iz kojih ih, gle sada nove atmosfere, autor Zgodić izvlači i postavlja im i zadaje im nove koordinate koje im sasvim dobro pristaju.

Često sasvim i toliko nove da povjerujemo da je pred nama neki novi Herodot, Hegel, Sloterdijk... Oružje i tako historijske brazde od kineske civilizacije, preko antičke Grčke i filozofije Istoka, izvodi zaključak da je politika i političko mišljenje ovisno od geografskih faktora i klimatskih uslova. Čak izvlači i logičan zaključak da je sociologija Ibn Halduna i zanemarena unutar evropskog narcizma samo zato što geografski nije ušla u zadati krug o kojem Evropa hoće uopće misliti. Oni koji ostaju van tog kruga često su osuđeni da ostanu trajno izvan atmosfere koja je narcisoidnom evropocentrizmu uopće dostupna. A to znači da su u isto vrijeme osuđeni i svi oni koji žive unutar tog evropskog kruga, da ne „prljaju“ atmosferu koja im je uvijek unaprijed zadata.

Na osnovu psihogeografije svoje promišljanje historije određivao je i Huntington, koji je ponudio parametre prosviđavanja historije i budućnosti čovječanstva na osnovu svog psihogeografskog stanja, mnogo više nego li je to na bazi znanstvenih ili dokazivih misaonih pretpostavki.

Povjesnu sudbinu Bosne i Hercegovine, u krajnjem, autor će tako čer dovesti u vezu sa geografskim i atmosferskim elementima, te će pokušati izvesti zaključak i određene sudbine naroda na našim geopolitičkim prostorima i sa geografskim determiniranošću i sa atmosferskim nužnostima koje proizvode ljude koji žive na ovim prostorima kao vjetrometinama i trusnim područjima koja stalno i neminovno i uvijek ponovno bivaju izložena gotovo elementarnim nepogodama zla, koje se možda odvećesto nadvijaju na ovo

BOSNIACA 124

naše geopolitičko područje. Kao meteoriti javljaju se neka svijetla područja ovih klimatskih predjela u kojima se i pojavljuju zvijezde padalice – sjajne političke karijere i ličnosti koje bljesnu, ali se po pravilu brzo ugase, jer odveć brzo budu pretvoreni u političku robu, koja je potrošnija od ostalih potrošnih roba.

U okviru rukopisa sjajne su rasprave o politici koj svakodnevnici okruženja za koje je dr. Zgodić uistinu znalac. Za razumijevanje ovih asocijacija ovog traktatskog dijela knjige potreban je izuzetno obrazovan intelektualac koji može da razumije te sitne, divne asocijacije pune meteoroloških asocijacija, povezanih i sa geografijom i psihologijom, ali i filozofijom, posebno filozofijom prava. Asocijacije i objašnjenje POLITIKE PROFITARNOVE POLITIKE PLURALIZACIJE na našim prostorima su apsolutno autorske kategorije nove političke filozofije zgodićevskog određenja. Njegove lavine asocijacija, kritika, analiza i predskazanja mogu da nas uistinu dovedu u stanje panike, kao pred velikim elementarnim nepogodama – olujama, poplavama i orkanskim vjetrovima, kojih nema u našoj atmosferi, ali ima u našim političkim okruženjima.

Autor je započeo knjigu u duhu antičkih rasprava i dijaloga antičkih mislilaca – o dobru, ponovo „odlazi“ u staru Grčku i raspravlja o idealpolitici i realpolitici (asocijacija na Platonovu Državu), koju autor nigdje eksplicite ne spominje, ali koju smo prepoznali u njegovim, ponekad bolnim, asocijacijama na društvo u kojem živimo, društvo raskola ideal i realpolitika.

U poglavlju Pseudoludilo htijenja moći, zaključkom razmatranju teksta ovog izuzetno atraktivnog rukopisa, kao da je sadržano sve saznanje, istina i bol autora nad tim razumijevanjima historije civilizacija i kultura koje je izumavao i analizirao i duboko spoznao. Ova spoznaja, pretočena u našu realnost kod autora Zgodića, jeste misaona bol koja ga vodi na granicu pesimizma, predskazanja da živimo (ili još dugo moramo živjeti?) u nekrofilijским nacionalizmima, koja udovišno esto završavaju u masovnim smrtima ubijanjima.

Prof. Zgodić nas podsjeća da su ideologije ubijanja i stahote i I. i II. svjetskog rata zapravo zacrtane u misaonim teorijama i kabinetima najvećih svjetskih mislilaca. Tragedija Bosne i Hercegovine, koja cijelim tekstom implicite ili eksplicite tišti autora, jeste također razrađena u Akademijama nauka i umjetnosti. Je li to usud ili „Volja za moć“ koja se ciklično javlja u povijesti – povijestima svih naroda i civilizacija? Pitanje je koje bismo na kraju pitanja mogli postaviti svi sebi samima – i svakako autoru Zgodiću.

Rukopis predstavlja izuzetnu analizu misaonih projekata koji su se reflektirali i u atmosferi politike i u svim historijskim periodima i koji se, rekli bismo, ciklično ponavljaju. Rukopis je svakako izvanredan intelektualni predložak i za studente, ali i intelektualce sa dobrim obrazovanjem, pa i one intelektualce koji to obrazovanje mogu dobiti i samim istraživanjem rukopisa.

Sa zadovoljstvom preporučujem da se rukopis POLITIKAMETEOROLOGIJA – Uloga atmosfere u politici, štampa i dozvoli široj intelektualnoj publici da prođe kroz ovaj tekst – kao vjetrovi ili kao oluja, ali sigurno ne bez potresa i naknadnih promišljanja i ponovnih vraćanja ka tekstu.

U svakom novom pitanju naći će se neka svježija asocijacija ili neka druga misaona oluja koja može da nas pokrene. Ovaj tekst nas ne ostavlja ravnodušnim, poziva nas na polemiku, sa autorom, sa samim sobom, historijom ili svakodnevnicom.

Dovoljno razloga i za štampanje, ali i čitanje knjige.

